

- надання ефективної та результативної консалтингової допомоги будівельним підприємствам;
- сприяння створенню регіональних інтеграційних об'єднань не тільки будівельно-підрядної галузі, а й обслуговуючих та допоміжних виробництв;
- застосування нових організаційних і технологічних методів ведення будівництва, наприклад впровадження сучасних технологій будівництва – газобетонних блоків, сендвіч-панелей, блок-модульних будівель, термоблоків.

Список використаних джерел

1. Рогожин П. Економіка будівельних організацій. К.: Скарби. 2018. 448 с.
2. Гаєвська Л.М. Економіка та організація діяльності будівельної фірми: Навч. посібник. Київ: Ірпінь: АДПС України, 2019. 376 с.
3. Щодо удосконалення кошторисно-нормативної бази у будівництві. URL: <http://minregion.gov.ua/building/czinoutvorennya-ekspertiza-ta-rozvitok-budivelnoi-dijalnosti/czinoutvorennya/schodoudoskonalennya-koshtorisno-normativnoyi-bazi-u-budivnictvi-885521/>.
4. Гончарук Я А. Аудит. К.: Знання, 2019. 443 с.
5. Винник Т.М. Оцінювання інвестиційної привабливості будівництва. *Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. Тернопільський ін-т агропром. Виробництва НААН України. 2020. №9. С. 240-244.
6. Звітність ТОВ «УКРЕКСКАВАЦІЯ-В» за 2019-2021 роки. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/33088925>

Омельченко О.В., старший викладач

кафедри бізнесу і права

Вінницький соціально-економічний інститут

Університету «Україна»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5121-0222>

Янковий А.С. магістрант спеціальності

«Фінанси, банківська справа та страхування»,

Вінницький соціально-економічний інститут

Університету «Україна»

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2022-23-24-6>

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ОБОРОТНІ АКТИВИ»

MODERN APPROACHES AND INTERPRETATION OF THE CONCEPT OF «CURRENT ASSETS»

Анотація. В статті розглянуто розбіжності трактування оборотних активів та поточних активів. Проведено вивчення та аналіз літератури щодо визначення поняття

«оборотних активів». Приділено увагу основним підходам до трактування оборотних активів вітчизняними та зарубіжними науковцями. На основі проведеного теоретичного аналізу здійснено групування усіх понять «оборотних активів» та сформовано власне визначення.

Ключові слова: активи підприємства, оборотні активи, необоротні активи, поточні активи, оборотний капітал.

Abstract. The article discusses the differences in the interpretation of current assets and current assets. The study and analysis of the literature on the definition of the concept of "current assets" was carried out. Attention is paid to the main approaches to the interpretation of current assets by domestic and foreign scientists. On the basis of the conducted theoretical analysis, all concepts of "current assets" were grouped and a proper definition was formed.

Key words: company assets, current assets, non-current assets, current assets, working capital.

Постановка проблеми. В економічній літературі можна зустріти безліч варіантів класифікацій активів підприємства за різними ознаками. Найбільш доречною ознакою класифікації, для здійснення ефективного управління активами підприємства, на нашу думку є класифікація за характером участі у господарському процесі. Відповідно до зазначеної ознаки усі активи підприємства можна поділити на оборотні (поточні) та необоротні (фіксовані) активи.

Предметом дослідження нашої роботи було обрано саме оборотні (поточні) активи, ефективне управління якими забезпечує безперебійну роботу всього підприємства. Теоретичний аналіз оборотних активів досі залишається актуальним, адже дає змогу чітко та своєчасно виявляти фактори впливу та джерела їх формування.

Формулювання цілей. Метою статті є вивчення вітчизняних та міжнародних підходів до формулювання поняття «оборотні активи».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема ефективного управління оборотними активами підприємства присвячено праці багатьох науковців. Теоретичні дослідження та трактування основних понять висвітлено у працях закордонних науковців – Брейлі Р., Майєрс С., Зві Боді та Роберт Мертон, а також вітчизняних науковців – Бланк І.О., Гоцуляк С.М., Нашкерська Г.В., Слав'юк Р.А., Філімоненков О.С. Практичні аспекти економічної сутності оборотних активів розглядали Хохлов М.П., Воробйов Е., Гриценко А., Кнейслер О.В. та ін.

Виклад основного матеріалу. Активи підприємства – це економічні ресурси у вигляді майнових цінностей, які використовуються в господарській діяльності з метою отримання прибутку, а відповідно нарощування фінансового потенціалу підприємства, зростання його ринкової вартості та підвищення добробуту власників [4].

Розбіжності трактування оборотних активів та поточних активів пов'язані з використанням Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку та Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку. Так, перший зазначає «оборотні активи як гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [5]. Тоді як, Міжнародний стандарт трактує оборотні активи як «поточні».

Першим етапом дослідження було проведено вивчення та аналіз літератури щодо визначення поняття «оборотних активів». На сьогодні існує багато трактувань визначення поняття «оборотні активи», для глибокого розуміння та уніфікації їх можна об'єднати у групи відповідно до підходу окремих науковців.

Перша група науковців як Брейлі Р. та Майєрс С., Нашкерська Г.В., Зві Боді та Роберт Мертон при визначенні поняття «оборотні активи» виходять із їх грошової сутності. Так, наприклад, Брейлі Р. та Майєрс С. вважають «Оборотні активи – це такі активи, які компанія в найближчому майбутньому збирається перетворити в грошові кошти» [10].

Нашкерська Г.В. дає таке визначення «Оборотні активи – це грошові кошти, що вкладені для створення оборотних виробничих фондів та фондів обігу з метою забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції [6].

Зві Боді та Роберт Мертон визначають оборотні активи, суми грошових коштів компанії та всі інші статті балансу, які протягом року передбачається перетворити в гроші [11].

Дещо схожі визначення оборотних активів, але з уточненням терміну їх використання у виробничому циклі представлені у роботах Усатова І.А., Крейніної М.Н. та Русака Н.А. Трактування за цим підходом можна об'єднати у наступне: оборотні активи – це грошові кошти та їх еквівалентами, а також інші активи, що використовуються в одному операційному циклі [3].

Згідно другого підходу, поняття оборотних активів розглядається з позиції терміну використання оборотних активів. Це найбільш розповсюджений та найчастіше вживаний підхід. З цієї позиції Бланк І.О. дає наступне визначення: «Оборотні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу» [1].

А Слав'юк Р.А. визначає оборотні активи як ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу [7].

Ще одна група авторів, Т.А. Демченко і Г.Г. Кірейцев, визначають оборотні активи як сукупність оборотних фондів та фондів обігу або авансованих у них коштів. Таке визначення відображає сутність оборотних активів як вартісної категорії та є досить обґрунтованим, оскільки до складу оборотних фондів входять виробничі запаси, незавершене виробництво, напівфабрикати власного виробництва та витрати

майбутніх періодів, а в фонди обігу включають готову продукцію, дебіторську заборгованість і грошові кошти [9].

В роботах Ковальова В.В. та Філімоненков О.С. оборотні активи розглядають з позиції натурально-речовинної категорії, тобто як засоби підприємства, які повністю переносять свою вартість на вартість випущеної продукції.

Повне визначення Ковальова В.В. трактує оборотні активи, як активи, що споживаються у ході виробничого процесу протягом року або звичайного операційного циклу, що перевищує 12 міс. через специфіку технологічного виробництва, і тому такі, що повністю переносять свою вартість виготовленої продукції [2].

За визначенням Філімоненкова О.С. «оборотні активи – це сукупність матеріально-речовинних цінностей і грошових коштів, які беруть участь у створенні продукту, цілком споживаються у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на виробничий продукт упродовж операційного циклу або 12 місяців з дати балансу» [8].

На основі проведеного теоретичного дослідження, можемо об'єднати та згрупувати усі трактування поняття «оборотних активів» наступним чином (рис. 1):

Грошовий підхід

- Оборотні активи – це такі активи, які компанія в найближчому майбутньому збирається перетворити в грошові кошти (Брейлі Р. та Майєрс С.)
- Оборотні активи – це грошові кошти, що вкладені для створення оборотних виробничих фондів та фондів обігу з метою забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції (Нашкерська Г.В.)

Грошовий підхід із зазначенням терміну використання

- Оборотні активи – грошові кошти та мобільні активи, які перетворюються в грошові кошти впродовж одного виробничого циклу, що забезпечує безперервність процесу виробництва, обороту та отримання прибутку. (Усатов І.А.)
- Оборотні активи – це мобільна частина майна підприємства, тобто вся вартість тих оборотних активів, які при нормальних умовах роботи протягом року (або навіть коротшого періоду) перетворюються в грошові кошти в результаті отримання виручки від реалізації, обігу цінних паперів і т.д. (Крейніна М.Н.)

Майновий підхід із зазначенням терміну участі у виробничому процесі

- Оборотні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу (Блан І.О.)
- Оборотні активи - ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу (Слав'юк Р.А.)

Натурально-речовинний підхід

- Оборотні активи - активи, що споживаються у ході виробничого процесу протягом року або звичайного операційного циклу, що перевищує 12 міс. через специфіку технологічного виробництва, і тому такі, що повністю переносять свою вартість виготовленої продукції (Ковальова В.В.)
- Оборотні активи – це сукупність матеріально-речовинних цінностей і грошових коштів, які беруть участь у створенні продукту, цілком споживаються у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на виробничий продукт упродовж операційного циклу або 12 місяців з дати балансу (Філімоненкова О.С.)

Рис. 1 Підходи до трактування поняття «оборотні активи»

Досліджуючи поняття «оборотні активи», ми можемо дійти висновку, що і у вітчизняній і у міжнародній літературі їх досить багато, але маємо відмітити, що всі вони досить схожі та не мають докорінних відмінностей між собою. Усі розглянуті визначення можемо об'єднати наступним чином: оборотні активи – це частина активів підприємства у формі грошових та матеріальних цінностей, які використовуються один раз у виробничому циклі, протягом якого повністю споживаються та переносять свою вартість на вартість готової продукції.

Слід зазначити, що використовувані в економічній літературі поняття «оборотні активи» та «оборотний капітал» не слід ототожнювати. Адже головною відмінністю є повне споживання оборотних активів в одному виробничому циклі, тоді як оборотний капітал лише авансується, а не використовується.

Список використаних джерел

1. Бланк І. О., Ситник Г. В. Управління фінансами підприємств : підруч. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : КНТЕУ, 2006. 779 с.
2. Будаковська Т.С. Особливості трактування економічної категорії «оборотні активи підприємства». *Стан і перспективи розвитку обліково- інформаційної системи в Україні: збірник наукових праць студентів Тетнопільського національного економічного університету*. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. С. 94-95.
3. Гоцуляк С.М. Деякі аспекти управління оборотним капіталом підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. № 41 (2). 2011. С. 38-44
4. Кнейслер О.В., Гуцал І.С., Квасовський О.Р., Спасів Н.Я. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Тернопіль : Вектор, 2016. 388 с.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.
6. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 464 с.
7. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 460 с.
8. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: МАУП, 2004. 328 с.
9. Хохлов М.П., Щербань О.Д., Крилова М.А. Поняття оборотних активів підприємства. *Інфраструктура ринку*. Вип. 31. 2019. С. 409-414
10. Brealey Richard A., Myers Stewart C. Principles of Corporate Finance. 1996. McGraw-Hill College; Subsequent edition. 998 p.
11. Zvi Bodie, Robert Merton Finance 1st Edition. Prentice Hall.; 1st edition. 1999. 479 p.